

Tekoäly agentteineen on täällä, pitääkö olla huolissaan?

Tekoälyteknologia ja sen sovellukset kiitävät eteenpäin sellaista vauhtia, että keskivertokansalainen on pudonnut kyydistä jo aikaa sitten. Suureen kielimalliin perustuva ChatGPT tuli markkinoille kolme vuotta sitten. Reilun vuoden kuluttua sen jälkeen internetin tekstisisällöstä jo lähes 60 % oli tekoälyllä luotua. Ensi vuonna tekoälyn vastaava osuus tulee olemaan todennäköisesti jo 90 %. Tämä tarkoittaa sitä, että lähes kaikki verkon liikenne on silloin bottien eikä ihmisten tuottamaa. Meiltä vaaditaan yhä enemmän taitoa tunnistaa oikea tieto eksponentiaalisesti kasvavan massan joukosta. Ja erityisesti ymmärrystä tekoälytyökalujen tuottaman tiedon rajoitteista ja sen vastuullisesta käytöstä.

Jokainen meistä on varmasti törmännyt sosiaalisen median tehokkaisiin algoritmeihin. Keskustelunavaus avoimella alustalla voi johtaa nopeasti oudoille urille botin tunnistettua tiettyjä avainsanoja. Puhelin kädessä syntyneet lapset ja nuoret elävät TikTokin ja muiden sovellusten maailmassa eivätkä ymmärrä olevansa manipulointikohteena. TikTok on kiinalainen alusta, mutta Kiinassa ei saa käyttää muille tarjottua versiota. Kiinan omassa TikTokissa saa julkaista vain opetuksellista sisältöä, ja alaikäisten verkkoaika on rajoitettu 40 minuuttiin päivässä. On pelottavaa nähdä, kuinka lapset ja nuoret katoavat omiin somekupliinsa. Niissä algoritmit ja botit ohjaavat keskustelua ja muokkaavat sisäistä todellisuutta, jolla ei ole välttämättä yhtymäkohtia reaalimaailmaan. Ei voi olla pohtimatta mahdollista yhteyttä lisääntyneen ruutuajan ja poikkeuksellisen nopeasti yleistyneiden ilmiöiden, kuten ahdistus, sukupuolidysforia, tic-oireet ja eläimelliset identiteetit (therianit). Jokaisen alaikäisen vanhemman tulisi tietää, mitä oma lapsi tai nuori puuhaa verkossa. On todennäköistä, että kouluja koskevan mobiililaitteiden käytön rajoitusten ohella tulevaisuudessa tarvitaan muitakin lainsäädännöllisiä toimia alaikäisten suojelemiseksi.

” **Tekoäly sovelluksineen ei ole pelkkä uhka vaan myös suuri mahdollisuus meille kaikille.**

Tekoäly sovelluksineen ei ole tietenkään pelkkä uhka vaan myös suuri mahdollisuus meille kaikille. Suureen kielimallimalliin perustuvat tekoälyt ovat saaneet rinnalleen pieniä, suppeampien kielimallien tekoälyjä, jotka ovat monissa erityistehtävissä tehokkaampia ja turvallisempia kuin edeltäjänsä. Lisäksi viimeisen vuoden aikana suurin kiinnostus on kohdistunut tekoälyavustajien ja -agenttien hyödyntämiseen. Ne voivat hoitaa asioita itsenäisesti ilman ihmisen väliintuloa. Innokkaimmat laskevat, että agenttien avulla työn tuottavuutta voitaisiin lisätä moninkertaiseksi nykyisestä. Lääkärin työssä tekoälypohjaisia sovelluksia hyödynnetään jo nyt. Hallinto- ja johtamistyössä otan ilolla kaikki mahdolliset agentit ja avustajat käyttöön, jos ne pystyvät tekemään tila- ja henkilöresurssisuunnittelun paremmin ja nopeammin kuin ihminen. Ja millaista johtaminen voisikaan olla, jos meillä olisi käytettävissä tehokas agentti louhimassa reaaliaikaisia ja selkeitä raportteja julkisen terveydenhuollon organisaation toiminnan ja talouden epämääräisistä tietoaltaista!

Tekoäly on jo mukana meistä jokaisen arjessa, ja se tulee väistämättä muuttamaan työn tekemisen tapoja lähes kaikilla toimialoilla, myös terveydenhuollossa. Realismi on onneksi hillinnyt hurjimpia tekoälyvisioita eikä kukaan enää usko, että tekoäly korvaisi ihmistyön kokonaan. Lääkärin työssä tekoälyn käytön mahdollisuuksia rajoittavat myös tietosuojaj- ja vastuukysymykset. Parhaimmillaan voimme luopua turhauttavista rutiinitehtävistä ja keskittyä inhimillistä ajattelua ja päättelyä vaativiin asioihin, oikeaan lääkärintyöhön. Asiantuntijoiden mukaan Suomi on takamatkalla tekoälyn hyödyntämisessä, mikä on huolestuttavaa tässä taloustilanteessa. Viimeistään nyt on loikattava mukaan kansainväliseen kyytiin. Se on ainoa mahdollisuus varmistaa aktiivinen rooli tulevaisuuden rakentamisessa.